

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-489/11-B

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola ELPIS, Brno, Koperníkova 2/4
Sídlo:	Koperníkova 2/4, 615 00 Brno
IČ:	62160095
Identifikátor:	600024997
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	PaedDr. Věrou Havlíčkovou, ředitelkou školy
Zřizovatel:	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti:	Koperníkova 2/4 a Fr. Skaunicové 17, 615 00 Brno
Termín inspekční činnosti:	23. – 26. květen 2011

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro účely získávání a analýzy informací o vzdělávání žáků, zaměřená na žáky vzdělávané dle rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS) a příslušných vzdělávacích programů.

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou žákům vzdělávaným dle oborů vzdělání pomocná škola a základní škola speciální podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (ŠVP ZŠS) a jeho souladu s právními předpisy a RVP ZŠS podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Aktuální stav školy

Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola ELPIS, Brno, Koperníkova 2/4 (dále „škola“) poskytuje vzdělání žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením a žákům s více vadami (tělesně postižení žáci, žáci s poruchou autistického spektra, žáci se sluchovým postižením apod.). V souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení vykonává činnost mateřské školy, základní školy speciální (dále ZŠS), praktické školy jednoleté, školní družiny, internátu a školní jídelny.

Zapsaný přípravný stupeň ZŠS již třetím rokem nerealizuje. Vývoj celkové výše dotace na přímé náklady na vzdělávání poskytované ze státního rozpočtu má stejně jako příspěvek zřizovatele na provoz mírně vzrůstající tendenci.

ZŠS navštěvuje již třetím rokem 65 žáků, převážně se středně těžkým mentálním postižením (SMP) a těžkým mentálním postižením (TMP), její kapacita je využita na 86 %. Žáci jsou vzděláváni celkem v 10 třídách podle dobíhajících vzdělávacích programů *Pomocná škola č. j. 24 035/97-22, Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy č. j. 15988/2003-24* a prvním rokem podle zpracovaného ŠVP ZŠS s motivačním názvem „*Elpis*“.

Vzdělávání žáků probíhá na dvou nedaleko od sebe vzdálených pracovištích. Budovy, v nichž je umístěno po pěti třídách, jsou bezbariérové a každá z nich má pro výuku i relaxaci žáků k dispozici účelně vybavenou zahradu. Prostory obou budov odpovídají vzdělávacím potřebám žáků a umožňují naplňovat realizované vzdělávací programy.

Vzdělávání žáků ZŠS zabezpečuje v každé třídě třídní učitelka s požadovanou kvalifikací a asistentky pedagoga. Některým žákům pomáhají při výuce osobní asistentky. Ve škole je zajišťována také rehabilitační péče, kterou provádí externí pracovníci.

Od poslední inspekce se škola aktivně zapojila do různých projektů, čímž získala a dále získává finanční prostředky zejména na mzdy zaměstnanců, jejich školení, vzdělávání, ale i doplnění zařízení školy rehabilitačními a kompenzačními pomůckami. Došlo k výraznému zlepšení materiálního vybavení a k rekonstrukci budovy na ulici Koperníkova včetně vybudování koridorů spojujících jednotlivé pavilony.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Z předložené přehledně vedené osobní dokumentace žáků bylo zjištěno, že jsou na základě doporučení školského poradenského zařízení zařazeni do odpovídajících vzdělávacích programů. Třem žákům s upraveným učebním plánem vyučující zpracovali individuální vzdělávací plán (IVP) odpovídající jejich možnostem. Pro co nejeftivnější podporu rozvoje ostatních žáků vypracovali pro každého z nich tematický plán. Školní logopedka promyšleně vytváří pro žáky, které má v péči, logopedický plán individuálního vývoje. Při individuální práci vhodnými formami cíleně směřuje k posilování jejich schopnosti dorozumět se. Všechny plány jsou pravidelně vyhodnocovány a na základě zjištění jsou upravovány vzdělávací přístupy. Ředitelka školy povoluje žákům starším 18 let pokračovat ve vzdělávání v ZŠS, čímž jim umožňuje dokončit si základní vzdělání.

Přínosem pro zkvalitňování vzdělávání i socializaci žáků je školní poradenské pracoviště, které bylo zřízeno v roce 2007 v rámci projektu VIP kariéra Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, grantového schématu „Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních“. Jeho činnost zodpovědně zajišťuje psycholožka, která poskytuje poradenské služby učitelům i rodičům, sleduje žáky přímo ve výuce a připravuje podklady pro doporučení SPC.

Kvalitně zpracovaný ŠVP ZŠS s motivačním názvem „*Elpis*“ je v souladu s RVP ZŠS. V obou dílech ŠVP (díl I. pro žáky se SMP, díl II. pro žáky TMP) škola vhodně využila disponibilní hodiny na zřízení předmětu speciálně pedagogické péče s názvem komunikační a sociální dovednosti a na rozšíření časové dotace předmětu pracovní činnosti, v díle I. navíc také předmětu pohybové aktivity a stimulace.

Učební plány vzdělávacích programů, podle nichž jsou žáci ZŠS vzděláváni, jsou ve všech ročních naplňovány v plném rozsahu. Výuka je organizována v blocích, ve kterých jsou žáci dle rozvrhu hodin vzděláváni v kratších časových celcích. Vzhledem k realizaci výuky v blocích nejsou v odpoledním vyučování stanoveny přestávky. Relaxační činnosti jsou

zařazovány v pravidelných intervalech a jejich délka je vhodně přizpůsobená aktuálním potřebám žáků tak, že předchází projevům únavy. Pro větší účinnost vzdělávání škola cíleně zabezpečuje rehabilitaci a promyšleně zařazuje canisterapii, zooterapii a logopedickou péči.

Vzhledem ke složení tříd z více ročníků a z žáků s rozdílným typem postižení byla organizace výuky velmi náročná. Časové a organizační vymezení bylo vždy přizpůsobeno možnostem a schopnostem žáků ve třídách. Vzdělávání důsledně vycházelo z individuálních potřeb každého z nich. Jeho účinnost zvyšovaly vhodně volené formy a metody pedagogické práce. Jejich zodpovědné a přiměřené uplatňování zajišťovalo kvalitní průběh vzdělávání a podporovalo úspěšnost žáků. Pedagogické pracovnice tvořily sehraný tým, vzájemně se při výuce doplňovaly a aktivně se podílely na vzdělávacím procesu. U žáků navozovaly vědomí sociální sounáležitosti. Průběžně a vhodnou formou do výuky zařazovaly výchovu ke zdravému životnímu stylu, osvojování pozitivního sociálního chování a zvyšování odolnosti proti negativnímu působení projevů rizikového chování. Promyšleně motivovaly žáky ke vzdělávání a zapojovaly je do aktivit, při čemž často využívaly kompenzační pomůcky. Ke zvýšení zájmu žáků o probírané učivo i plnění úkolů přispívalo cílené využívání názorných pomůcek, hudebních nástrojů, didaktické techniky i veškerých prostor školy (školní zahrady, herny, snoozelenu apod.). Vyučující s žáky velmi pěkně komunikovaly, dle možností a schopností žáků využívaly i alternativní způsoby komunikace. Té škola věnuje velkou pozornost, zejména v oblasti zavádění jednotného komunikačního systému podle metodiky VOKS pro žáky s poruchami verbální komunikace. Žáci si tak systematicky osvojují komunikativní a sociální kompetence. Mimořádná pohoda ve třídách, citlivé zvládání nežádoucích projevů žáků i vedení ke správným návykům se kladně odráželo v chování žáků k sobě navzájem i k vyučujícím. Za splněné úkoly byli důsledně žáci hodnoceni, což je motivovalo k dalším činnostem. Díky velmi příjemné atmosféře ve škole a aktivitám, které pro ně vyučující připravují, vyjadřovali spokojenost ve škole a vykazovali dobré základy funkčních gramotností.

Po celou dobu vzdělávání se škola systematicky zabývá sledováním úspěšnosti žáků. Vyučující podrobně zaznamenávají konkrétní zjištění z pozorování žáků a společně hledají co nejúčinnější metody vedoucí k postupnému rozvoji klíčových kompetencí a k motivaci žáků pro učení. Celkové výsledky vzdělávání škola pravidelně hodnotí na jednáních pedagogické rady a ve výročních zprávách. Pro hodnocení výsledků vzdělávání jsou nastavena pravidla ve školním řádu. Promyšleně vytvořená kritéria a způsoby hodnocení mají za cíl hodnotit žáky podle jejich možností a schopností a pozitivně motivovat žáky i rodiče.

Systém zajištění bezpečnosti žáků v průběhu výuky je nastaven velmi dobře a přehledně začleněn do dokumentů školy. Výsledkem toho je velmi nízký počet úrazů.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola splňuje všechny předpoklady pro zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Ředitelka školu řídí od roku 1995, má dlouholetou řídicí praxi a splňuje požadavky pro výkon funkce. Pod jejím vedením škola získala certifikát kvality ISO 9001:2009. Zapojení školy do certifikace kvality a vysokoškolské studium managementu ředitelky přispělo k pozitivním změnám v řízení. Ředitelka efektivně delegovala kompetence na zástupkyni, která současně zastává funkci manažerky kvality ISO, a další vedoucí pracovníky. Zodpovědně plní povinnosti stanovené školským zákonem. Při řízení školy systematicky směřuje ke zkvalitňování materiálních podmínek i vzdělávání žáků

a vytvořila tým zapojený do plnění vzdělávacích úkolů. Na základě analýzy stavu školy a výsledků z hodnocení pracovníků zpracovala koncepční záměry, které dále zkonkretizovala v ročním plánu. V něm promyšleně nastavila pravidla organizace vzdělávání, předávání informací, provádění kontrol a vedení dokumentace. Výsledky kontrol a zejména četných hospitací jsou vedoucími pracovníky vyhodnocovány a ze zjištění jsou důsledně přijímána účinná opatření. Při hodnocení pracovníků (včetně finančního ocenění) jsou zohledňovány jejich aktivity pro žáky konané nad rámec stanovených povinností a plnění dalších individuálních úkolů pro školu.

Spolupráce se zákonnými zástupci je založena na každodenním osobním kontaktu s třídními učitelkami, případně vychovatelkami, písemných záznamech v deníčcích žáků a předávání souhrnných hodnocení za klasifikační období. Vzájemná informovanost posiluje vztahy mezi rodinou a školou a přispívá ke sjednocení přístupů k žákům a tím vyšší účinnosti vzdělávání. Případné připomínky od rodičů škola vyhodnocuje na poradách vedení a ze zjištění vychází při realizaci opatření. Přínosem pro školu je zapojení rodičů do aktivit školy a zejména činnost v rámci „Klubu rodičů“, který významným způsobem pomáhá škole nejen finančně, ale také při pořádání školních akcí.

Škola velmi dobře informuje veřejnost o vzdělávací nabídce a o přijímání ke vzdělávání na webových stránkách, ve vývěskách ve škole, v informačních materiálech, které poskytuje spolupracujícím SPC, dětským lékařům a nemocnicím. Svoji činnost pravidelně prezentuje v médiích, prostřednictvím informačních letáků, filmovým dokumentem a při dnech otevřených dveří. Velmi úspěšná je také v získávání sponzorů, což se pozitivně promítlo v nabídce různorodých aktivit, které obohacují vzdělávání žáků (sdružení Tlapka realizuje pro žáky školy canisterapii, ve spolupráci se ZOO v Brně realizuje mimo jiné také zooterapii pro žáky ve škole aj.). Dary se významným způsobem podílejí také na kvalitě vybavení. Jejich přispěním škola získala zařízení zahrady, bazén, kompenzační pomůcky, stavebnice a hračky pro žáky apod. Škola spolupracuje s Úřadem městské části Židenice, s Mahenovou knihovnou a s dalšími organizacemi, se kterými společně organizují četné aktivity doplňující vzdělání žáků ZŠS. Spolupracuje se základními školami v okolí a se speciálními školami, jejichž vzájemné akce, konzultace a odborná pomoc výrazně pomáhají v hledání účinných postupů pro rozvoj osobnosti žáků. Neméně významná je mezinárodní spolupráce se školami ve Stuttgartu, která přináší nové pohledy na možnosti vzdělávání žáků ZŠS. K finančnímu zajištění vzdělávání využila ředitelka zapojení do projektu Evropských strukturálních fondů prostřednictvím školních projektů. Významný je projekt ze sociálních fondů EU – „Autisté nikoli v autu“. Žákům pomáhá získat vzdělání, které jim vzhledem k jejich postižení umožní v maximálně možné míře se zapojit do společnosti.

Výborné personální podmínky jsou předpokladem k úspěšné realizaci ŠVP ZŠS. Z 23 pedagogických pracovníků, kteří vzdělávají žáky se SMP a TMP, jsou pouze 4 asistentky pedagoga bez odborné kvalifikace. Všechny si ji však studiem doplňují. Odborný růst pedagogů podporuje úzká spolupráce se školní psycholožkou a logopedkou, systémové nastavení *Plánu dalšího vzdělávání* na základě možností a potřeb školy i zájmu zaměstnanců. Aktivní přístup pedagogů k sebevzdělávání i cílené využívání poznatků ve výuce významně ovlivňovaly kvalitu vzdělávání.

Bezbariérová budova školy na Koperníkově ulici prodělala v posledních letech změny, čímž se výrazně zkvalitnilo prostředí pro výuku žáků ZŠS. Došlo k zateplení budov, rekonstrukci kanalizace a ke zvýšení podnětnosti prostředí. Také na odloučeném pracovišti, které je bezbariérové díky vybavení plošinou, se od poslední inspekce výrazně zlepšily podmínky. Obě pracoviště mají k dispozici a vhodně využívají pro vzdělávání žáků i relaxaci odborné učebny, snozelen (relaxační místnost) a terasy. Prováděné změny, zejména vybavování školy novým zařízením a pomůckami, svědčí o snaze školy prostředí

neustále modernizovat a zefektivňovat ve prospěch žáků. Výše uvedená zjištění dokladují, že finanční prostředky, se kterými škola v hodnoceném období hospodařila, byly z hlediska provádění hlavní činnosti dostačující.

Závěry, celkové hodnocení školy

Škola svoji činnost realizuje v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Významným faktorem při řízení školy je její zapojení do systému ISO 9001:2009, ve kterém opakovaně potvrdila získanou certifikaci. To svědčí o kvalitním řízení školy, které se prokázalo i při inspekční činnosti.

Škola zajišťuje vzdělávání na základě doporučení školských poradenských zařízení. Vytvořila účinné preventivní systémy zaměřené na omezení rizikového chování žáků, na zajištění jejich bezpečnosti a úspěšnosti při vzdělávání. Systematicky sleduje výsledky vzdělávání žáků a velmi dobře zabezpečuje informování rodičů.

Škola naplňuje učební plány platných vzdělávacích programů včetně kvalitně zpracovaného ŠVP ZŠS.

Promyšleně volené vzdělávací metody a formy doplňované dalšími aktivitami a terapiemi účinně přispívají ke komplexnímu rozvoji osobnosti žáků a v rámci jejich možností také kompetencí. Úroveň vzdělávání pozitivně ovlivňuje podnětné prostředí tříd, využívání různorodých pomůcek, promyšlená spolupráce pedagogů a cílený pozitivní přístup ke každému žákovi.

V ekonomických podmínkách školy nebyla zjištěna rizika, která by ovlivňovala realizaci ŠVP ZŠS.

Za období od poslední inspekce ve škole je zřetelný pozitivní posun v oblasti řízení, v personálních a materiálních podmínkách.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.b@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Jihomoravském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Brně dne 21. června 2011

(razítko)

Mgr. Jan Dusík, školní inspektor

Jan Dusík, v.r.

PaedDr. Hana Sedláčková, školní inspektorka

Hana Sedláčková, v.r.

PhDr. Renáta Ševčíková, školní inspektorka

Renáta Ševčíková, v.r.

Mgr. Jana Vágnerová, školní inspektorka

Jana Vágnerová, v.r.

Bc. Helena Svobodová, kontrolní pracovnice

Helena Svobodová, v.r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Brně dne 27. června 2011

(razítko)

PaedDr. Věra Havlíčková, ředitelka školy

Věra Havlíčková, v.r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky byly/nebyly podány.